

وحی شناسی

بررسی تطبیقی حقیقت، امکان، کاربرد، خطانپذیری و تحلیل وحی در اندیشه

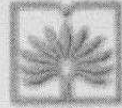
محققان اسلامی (مفسرین، متکلمین، فلاسف، عرفا)

دکتر فاطمه قنبری (شیرازی)

انتشارات بیکران دانش

وابسته به مؤسسه فرهنگی و هنری بیکران دانش و فرهنگ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: قنبری صفری کوچی، فاطمه، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: وحی‌شناسی: بررسی تطبیقی حقیقت، امکان، کاربرد، خطانپذیری و تحلیل وحی در اندیشه متفکران اسلامی (مفسرین، متکلمین، فلاسفه، عرفا) // فاطمه قنبری (شیرازی).
مشخصات نشر	: تهران: بیکران دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۱۲ ص.
شابک	: 978-600-8356-28-8
وضعیت فهرست نویسی	: کتابخانه
یادداشت	: همچنین به صورت زیرنویس.
عنوان دیگر	: بررسی تطبیقی حقیقت، امکان، کاربرد، خطا ناپذیری و تحلیل وحی در اندیشه متفکران اسلامی (مفسرین، متکلمین، فلاسفه، عرفا).
موضوع	: وحی -- مطالعات تطبیقی
موضوع	: Revelation - Comparative studies
موضوع	: وحی
موضوع	: Revelation
موضوع	: وحی -- اسلام
موضوع	: Revelation -- Islam
موضوع	: وحی -- اسلام -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Revelation -- Islam -- Qur'anic teaching
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ق/۳/۲۲۰/۹ و ۲۹۷/۲۲
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۱۳۲۷۲

انسارات دکتران دانش

وابسته به مؤسسه فرهنگی هنری بیکران دانش و فرهنگ

info@infinit.ir

تهران، ص. پ ۳۷۳-۱۸۷۳۵ ۵۹۳/۴۶۹۵-۲۱

وحی شناسی

دکتر فاطمه قنبری (شیرازی)

شابک: ۸-۲۸-۸۳۵۶-۶۰۰-۲۸

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

© کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و تکثیر، چاپ، ترجمه یا اقتباس از تمام یا

قسمتی از این اثر به هر شکل ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

قیمت: ۲۹۵۰۰ تومان

حمد و سپاس، خدایی را که انسان را مستعدترین مخلوق خویش قرار داد تا با بهره‌گیری از شکوفایی استعدادهایش به عالی‌ترین مقامات هستی برسد و برای راهنمایی بشر کتاب هدایت بنام قرآن، بزرگ‌ترین پیامبرش فرستاد تا قانون سعادت را به آنان هبه کرده باشد. وحی پدیده الهی و یک نوع تکلیف آسمانی غیرمادی است که از راه حس و تفکر عقلی قابل‌درک نیست و احتیاج به درک و شعور دیگری دارد که در برخی از افراد به حسب خواست و عنایت خداوند پدید می‌آید؛ و این افراد دستورات غیبی، اسرار و رموز هستی را از طریق وحی و تعلیم خدایی دریافت می‌کنند. وحی از جانب خداوند متعال، نازل شده و او سلسله پیامبران را برای تبیین آن ارسال کرده است. وحی، ابهت قوام است پیامبران و ارزنده‌ترین گوهر آسمانی بر دامن زمینیان بوده و با سرشت و سرنوشت آدمی پیوندی ناگسستنی دارد و هیچ چیز مانند آن در زندگی انسان مؤثر نیفتاده و جایگزینی برایش یافت نمی‌شود. وحی و زوایای مختلف آن مانند، مفاهیم وحی و واژگان مرتبط و متقارن با آن، مصدر وحی، اسام، امکان، خطاناپذیری، و حیانیات الهی، همراه با نظرات مفسران، متکلمین، فلاسفه، عرفا و زوایای علوم قرآنی از فریقین قابل‌بررسی است. شناخت نظرات پیرامون وحی و وحیانیات الهی قرآن، ابعاد گوناگون آن از نظر بزرگان و پاسخ‌گویی به شبهات آن‌ها لازم و ضروری است.

مفسرین بر اصل امکان وحی و اقسام سه‌گانه آن اتفاق نظر دارند؛ اما در کیفیت، مصادیق و چگونگی نزول و حقیقت وحی نظرات خاص خود را دارند و نیز وحی در علم کلام، تفهیم یک سلسله حقایق و معارف از طرف خداوند به انسان‌های برگزیده پیامبران، برای هدایت مردم، از راه دیگری غیر از راه‌های عمومی شناخته شده است و همچنین در حوزه الهیات اسلامی بر یک نکته اساسی مشترک تکیه شده است؛ و آن این که وحی آن ایجادات کلامی خداوند است که توسط برگزیدگان الهی به جهان انسانی نازل شده است. قرآن کریم مبدأ و مصدر وحی را خداوند می‌داند که عین علم و شهود است. بنابراین هیچ‌گونه جهل و غفلت را به حرم امن الهی راه ندارد؛ و وجود مبارک پیامبر در مراحل سه‌گانه تلقی و ضبط و ابلاغ معصوم و مصون از خطا

و تحریف است. وحی به جهت سختی آن با عقلانیت، مستدل بودن عقاید و معارف اسلامی، جامعیت قوانین زندگی، انسانیت و معنویت، صداقت، پاکی و نیز اخلاص پیامبر ﷺ و پیشوایان اسلام عامل عمده‌ای در پذیرش آزادانه این دین از سوی جوامع شرقی و غربی بوده، اهمیت موضوع تا حدی است که اگر به این مسئله به درستی پرداخته نشود و ضرورت آن بیان نگردد ممکن است افراد مشکوک و سودجو، وحی را انکار کرده و آن را گفته خود پیامبر ﷺ القاء کنند و در نتیجه اعجاز قرآن را انکار و این خود مقدمه‌ای باشد برای انکار تمام معارف اسلامی، اصل اسلام و وحی الهی، تبیین این مسئله لازم و ضروری است تا حقانیت دین اسلام و وحی الهی و برتری آن به تمام ادیان الهی اثبات شود.

مهرماه ۱۳۹۶

فاطمه قنبری

فهرست مطالب

۱	مباحث مقدماتی.....
۳	کلیات.....
۵	اهداف موضوع.....
۶	پیشینه.....
۶	پیشینه موضوع.....
۶	پیشینه نگارش.....
۱۷	مفهوم‌شناسی.....
۱۹	مفهوم واژه‌های تبدلی.....
۱۹	وحی.....
۲۱	اصطلاحی.....
۲۳	وحی قرآنی.....
۲۴	وحی و تفاوت آن با واژه‌های مرتبط.....
۲۴	تفاوت وحی با حدیث قدسی و حدیث.....
۲۵	تفاوت حدیث قدسی با حدیث غیر قدسی.....
۲۵	تفاوت حدیث قدسی با قرآن.....
۲۶	تفاوت کاربرد وحی با الهام و وسوسه.....
۳۱	تفاوت وحی و مکاشفه.....
۳۲	تفاوت وحی با خیال و وهم.....
۳۳	تفاوت وحی با رؤیا.....
۳۴	واژه‌های متقارب به مفهوم وحی.....
۳۴	واژگان متقارب.....
۴۱	نتیجه.....
۴۲	پرسش و پژوهش.....

امکان، اقسام و خطاناپذیری وحی و حقیقت وحی قرآنی در اندیشه متفکرین اسلامی ...	۴۳
امکان و اقسام وحی	۴۵
امکان انکار وحی	۴۷
امکان وحی بر پیامبران و پیامبر اسلام	۴۷
علل امکان انکار وحی	۴۹
منکران وحی رسالی	۵۰
اقسام وحی	۶۴
وحی مستقیم	۶۴
وحی من وراء حجاب	۶۶
القای وحی - وسوسه فرشته	۶۷
حقیقت وحی قرآنی (تحلیل وحی در اندیشه متفکرین اسلامی)	۶۹
حقیقت وحی قرآنی در اندیشه مفسرین	۷۱
تحلیل عقلی وحی قرآنی در اندیشه غیر مفسرین	۷۴
تحلیل عقلی وحی از دیدگاه متکلمین	۷۴
تحلیل عقلی وحی از دیدگاه فلاسفه	۷۶
نقد و بررسی نظرات مخالفان و موافقان پذیرش حایل عقلی وحی	۸۰
وحی نبوی از دیدگاه عرفا	۸۱
پرسش و پژوهش	۸۴
حقیقت وحی، جایگاه وجودی و حاملان آن	۸۵
حقیقت وحی	۸۷
تبیین حقیقت وحی	۸۹
وحی و سنخ نزول	۹۱
اقسام و فرایند نزول وحی	۹۷
اقسام وحی رسالی	۹۹
وحی مستقیم	۹۹

روایات و وحی مستقیم.....	۹۹
وحی من وراء حجاب.....	۱۰۲
القای وحی به وسیله فرشته.....	۱۰۵
اقسام وحی از دیدگاه حضرت علی.....	۱۰۸
دیدگاه‌های مفسران.....	۱۱۰
فخر رازی.....	۱۱۰
مرحوم طبرسی.....	۱۱۰
مرحوم علاء طباطبائی.....	۱۱۱
رشید رضا.....	۱۱۱
ابن عربی.....	۱۱۳
صدر المتألهین.....	۱۱۳
دیدگاه‌ها پیرامون وحی.....	۱۱۷
عهد قدیم.....	۱۱۷
عهد جدید.....	۱۱۸
راه‌های وصل وحی از منظر مرحوم آخوند خراسانی.....	۱۱۸
مصونیت وحی.....	۱۲۱
مقدمه.....	۱۲۳
اقسام مصونیت وحی.....	۱۲۵
در ناحیه صدور.....	۱۲۵
در ناحیه انتقال.....	۱۲۶
در ناحیه دریافت.....	۱۲۷
فرشتگان و مصونیت وحی.....	۱۲۹
حقیقت و ماهیت فرشتگان.....	۱۲۹
اقوال مختلف در رابطه با ماهیت فرشتگان.....	۱۳۱
ادله قرآنی و روایی بر عصمت فرشتگان.....	۱۳۶

۱۴۰	موجود بودن فرشتگان و جبرئیل
۱۴۲	ویژگی های فرشتگان
۱۴۶	چگونگی نزول وحی
۱۴۹	چگونگی حالات پیامبر در هنگام نزول «وحی»
۱۵۲	حقیقت نبوت و عصمت
۱۵۲	فلسفه وجودی عصمت
۱۵۳	اسامی عصمت
۱۵۴	مسئله سهوالنبی
۱۵۷	علم
۱۶۰	ارتباط وحی و عصمت
۱۶۰	عصمت پیامبران و پیامبر اکرم
۱۶۶	مصونیت وحی از تحریف
۱۶۶	عقیده مسلمانان در مصونیت وحی از تحریف
۱۶۹	جایگاه و حقیقت وحی در اندیشه علمای اسلام
۱۷۱	چیستی وحی در نگاه متکلمین
۱۷۳	واژه وحی در حوزه اصطلاح علم کلام
۱۷۵	نکته مشترک وحی در حوزه الهیات اسلامی
۱۷۷	متکلمین اهل سنت و مسئله وحی
۱۷۸	متکلمان معتزله
۱۷۸	اکثریت متکلمان اشاعره
۱۷۹	فلاسفه شیعه و مسئله وحی
۱۸۱	مقدمه
۱۸۴	ماهیت وحی در حکمت مشاء
۱۸۴	فارابی
۱۸۵	ماهیت وحی نزد ابن سینا

۱۸۸	ماهیت وحی در حکمت اشراق
۱۸۹	ماهیت وحی در حکمت متعالیه
۱۸۹	الف: مبدأ فاعلی وحی
۱۹۰	ب: مبدأ قابلی وحی
۱۹۵	عرفا و مسئله وحی
۱۹۷	عرفای اهل سنت
۱۹۷	بنی ربی و تحلیل وحی
۱۹۸	عرفای ربیعیه
۱۹۸	نظریه امام شریعی
۲۰۱	ادله قرآنی بر وجود ساختن وحی
۲۰۳	مقدمه
۲۰۷	دیدگاه مشهور مسلمانان و مستشرقان سید، به وحی الفاظ و معانی آن
۲۰۹	وحيانی بودن الفاظ و معانی قرآن
۲۱۱	دو دیدگاه پیرامون وحی
۲۱۶	معنای قرآن از خداوند و الفاظ از آن پیامبر
۲۱۷	نقد
۲۱۹	دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الفاظ و معانی و اقسام آن
۲۲۱	نظریه زبانی
۲۲۳	وحی در مسیحیت
۲۲۵	دیدگاه غیر زبانی
۲۲۵	مکاشفه خدا، در تفسیر تاریخی
۲۲۹	بررسی تطبیقی وحی در ادیان
۲۳۱	یهودیت و مسیحیت
۲۳۲	یهودیت
۲۳۲	مسیحیت

۲۳۳	مسئله اصالت متون وحی مسیحی و وحی اسلامی
۲۳۴	مواجهه متون کتب مقدس با داده‌های علمی
۲۳۶	موضع مصنفان مسیحی در برابر خطاهای علمی متون «عهدین»
۲۳۶	بررسی انتقادی آن‌ها
۲۳۸	سنت اگوستین مصنف
۲۴۱	همه ادیان توحیدی با مجموعه کتب مقدس
۲۴۳	حقیقت اسلام
۲۴۷	وحی بر پیامبران و پیامبر اسلام
۲۴۹	وحی بر پیامبران
۲۵۰	۱. حضرت موسی
۲۵۲	هدایت پیامبران (ان)
۲۵۳	ویژگی‌ها و مشخصات اسلام
۲۶۳	نیرنگ تبدیل نام دین «اسلام» به «مذهب»
۲۶۴	نتیجه
۲۶۹	نظریه امام خمینی
۲۷۱	ویژگی‌ها و مشخصات اسلام
۲۷۷	اعتراف مستشرقین به صداقت پیامبر در نبوتش و آوردن روح از جانب خداوند
۲۷۹	توماس کارلایل
۲۷۹	مایکل هارات آمریکایی دانشمند مسیحی
۲۸۰	جرجی زیدان
۲۸۰	موریس بوکای خاورشناس فرانسوی
۲۸۱	جان دیون پورت انگلیسی نویسنده «عذر تقصیر»
۲۸۳	جمع‌بندی و نتیجه نهایی
۲۸۵	پرسش و پژوهش
۲۸۷	فهرست منابع

۳۱۲ سایت‌ها

۳۱۳ فرهنگ‌نامه‌ها

۳۱۴ نشریات

www.ketab.ir